

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039 | Tālrunis 67097200 | Fakss 67097277 | E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

13.07.2017.

Nr.79

(prot. Nr.24, 5.p.)

Par tiesībām akciju sabiedrībai „Conexus Baltic Grid” noteikt dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2017.gada 5.janvārī saņēma akciju sabiedrības „Conexus Baltic Grid”, vienotais reģistrācijas numurs: 40203041605, juridiskā adrese: Aristida Briāna iela 6, Rīga, LV 1001 (turpmāk – AS „Conexus Baltic Grid”), 2017.gada 5.janvāra iesniegumu Nr.01-7/13 ar lūgumu atļaut AS „Conexus Baltic Grid” pašai noteikt dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus (turpmāk – Iesniegums).

Regulators konstatē:

1. AS „Conexus Baltic Grid” ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā 2017.gada 2.janvārī. Regulators ar 2017.gada 5.janvāra lēmumu Nr.1 „Par licences Nr.E33002 dabasgāzes pārvadei izsniegšanu akciju sabiedrībai „Conexus Baltic Grid”” izsniedza AS „Conexus Baltic Grid” licenci Nr.E33002 dabasgāzes pārvadei uz laiku no 2017.gada 5.janvāra līdz 2037.gada 4.janvārim ar licences darbības zonu Latvijas Republikas teritorijā (turpmāk – licence Nr.E33002). Licences Nr.E33002 nosacījumu un prasību sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai 3.punkts noteic, ka dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus nosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
2. Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹ daļa noteic, ka sistēmas operatori sniedz pārvades, sadales un dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumus par Regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis attiecīgais pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar Regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta Regulatora atļauja. Sadales, pārvades un uzglabāšanas pakalpojumu tarifus pirms to stāšanās spēkā publicē Regulatora noteiktajā kārtībā.
3. Regulatora 2016.gada 28.novembra lēmuma Nr.1/29 „Dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 67.punkts noteic, ka dabasgāzes pārvades sistēmas operators var iesniegt Regulatoram pieprasījumu atļaut pašam noteikt tarifus saskaņā ar šo Metodiku.
4. Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta otro daļu Regulators izvērtē sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iesniegto noteiktajā kārtībā aprēķināto tarifu projektu un tarifu projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu 90 dienu laikā

pēc tā saņemšanas. Minētā panta septītā daļa noteic, ka Regulators izvērtēto tarifu projektu apstiprina vai noraida 30 dienu laikā pēc tā izskatīšanas. Atbilstoši minētā likuma 19.panta trīspadsmitajai daļai tarifu projekta pārrēķina termiņu un Regulatora pieprasītās papildu informācijas vai dokumentu iesniegšanas termiņu neieskaita šā panta otrajā daļā noteiktajā tarifu projekta izvērtēšanas termiņā.

5. No Metodikas 71.2.apakšpunkta izriet, ka gadījumā, ja Regulators ir devis atļauju atbilstoši Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹ daļai sistēmas operatoram pašam noteikt tarifus (turpmāk – atļauja), Regulatoram ir pienākums 21 dienas laikā pēc tarifu saņemšanas izvērtēt iesniegto tarifu atbilstību Metodikai un iesniegto tarifu ekonomisko pamatojumu.

6. Regulators ar 2017.gada 20.janvāra vēstuli Nr.1-2.21/312 lūdza AS „Conexus Baltic Grid” līdz 2017.gada 3.februārim iesniegt papildu informāciju, norādot pamatojumu Iesniegumā ietvertajam lūgumam izsniegt atļauju, kā arī argumentus, kuru dēļ, AS „Conexus Baltic Grid” ieskatā, minētā atļauja ir nepieciešama.

7. Regulators 2017.gada 2.februārī saņēma AS „Conexus Baltic Grid” 2017.gada 1.februāra vēstuli Nr.01-7/108 (turpmāk – Vēstule) ar pamatojumu AS „Conexus Baltic Grid” izteiktajam lūgumam izsniegt atļauju. AS „Conexus Baltic Grid” Iesniegumā izteikto lūgumu pamato ar turpmāk minēto:

7.1. Metodikā izmantotais ieņēmumu griestu noteikšanas princips un Regulatora 2009.gada 11.novembra lēmums Nr.1/15 „Noteikumi par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai iesniedzamo informāciju” (turpmāk – Noteikumi par informācijas sniegšanu) nodrošina Regulatoru ar informācijas kopumu, kas detalizēti raksturo sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas ekonomiskos rādītājus gan pirms dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu apstiprināšanas, gan to piemērošanas laikā;

7.2. likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta trīspadsmitā daļa rada regulējošās vides nenoteiktību, proti, Regulatora pieprasītās papildu informācijas vai dokumentu iesniegšanas termiņu neieskaita minētā panta otrajā daļā noteiktajā tarifu projekta izvērtēšanas termiņā. Minētais nozīmē, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam mainīgos tā pakalpojuma pieprasījuma apstākļos jāierosina tarifu pārskatīšanas process līdz ar jaunu tarifu spēkā stāšanos, izvērtēšanas procesa laikā to vairākkārt, atkarībā no tarifa projekta izvērtēšanas ilguma, koriģējot atbilstoši faktiskajiem pārvades sistēmas noslodzes datiem;

7.3. atļaujas piešķiršana nodrošinātu maksimāli efektīvu tarifu noteikšanu mainīgos tirgus apstākļos, tuvinot tarifu aprēķinos izmantoto informāciju un prognozes faktiskajiem sistēmas noslodzes rādītājiem, tādējādi nodrošinot, ka dabasgāzes pārvades sistēmas lietotāji sedz ekonomiski pamatotas sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas izmaksas.

8. Ievērojot, ka vienlaikus ar AS „Conexus Baltic Grid” lūgumu izsniegt atļauju Regulators bija saņēmis AS „Conexus Baltic Grid” lūgumu izskatīt 2016.gada 22.decembrī akciju sabiedrības „Latvijas Gāze”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003000642, juridiskā adrese: Vagonu iela 20, Rīga, LV-1009, iesniegto dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu projektu (turpmāk – Tarifu projekts), kā arī to, ka lēmuma par atļauju pieņemšanas procesā būtiska nozīme ir Tarifu projekta vērtēšanas procesa ietvaros izdarītajiem secinājumiem, Regulators ar 2017.gada 20.janvāra vēstuli Nr.1-2.21/312 pagarināja Iesnieguma izskatīšanas un attiecīga lēmuma pieņemšanas termiņu uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no Iesnieguma saņemšanas dienas, tas ir, līdz 2017.gada 5.maijam.

9. Tarifu projekta izskatīšanas gaitā Regulatoram bija nepieciešams vairākkārt pieprasīt no AS „Conexus Baltic Grid” papildu informāciju un dokumentus, lai iegūtu pietiekošu Tarifu projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu, un Tarifu projekts tika precizēts. Ievērojot laikietilpīgo Tarifu projekta vērtēšanas procesu, Regulatoram objektīvu iemeslu dēļ

nebija iespējas pieņemt lēmumu par atļauju četru mēnešu laikā no Iesnieguma saņemšanas, līdz ar to Regulators ar 2017.gada 26.aprīļa lēmumu Nr.37 „Par administratīvā akta izdošanas termiņa pagarināšanu” pagarināja AS „Conexus Baltic Grid” Iesnieguma izskatīšanas un attiecīgā administratīvā akta izdošanas termiņu līdz 2018.gada 5.janvārim.

10. Regulators 2017.gada 30.maijā pieņēma lēmumu Nr.54 „Par akciju sabiedrības „Conexus Baltic Grid” dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem” (turpmāk – Lēmums), ar kuru apstiprināja AS „Conexus Baltic Grid” dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus un noteica, ka apstiprinātie dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi stājas spēkā 2017.gada 1.jūlijā.

11. Ar Lēmumu apstiprinātie tarifi atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Regulā Nr.715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr.1775/2005 atcelšanu (turpmāk – Regula Nr.715/2009) ietvertajiem tarifu noteikšanas principiem un ir aprēķināti atbilstoši Metodikai. Regula Nr.715/2009 un Metodika paredz dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu noteikšanā izmantot ieejas – izejas sistēmas koncepciju. Ievērojot Regulas Nr.715/2009 tiesisko regulējumu, AS „Conexus Baltic Grid” dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu struktūra neparedz dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksu piesaisti konkrētam maršrutam, pārvades sistēmas lietotājiem ir iespēja dabasgāzi transportēt no jebkura ieejas punkta uz jebkuru izejas punktu un ieejas un izejas jaudas ir iespējams rezervēt atsevišķi.

12. Līdz brīdim, kad stājas spēkā ar Lēmumu apstiprinātie dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi, spēkā bija ar Regulatora 2008.gada 24.jūlija lēmumu Nr.247 „Par akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” dabasgāzes apgādes tarifiem” apstiprinātie dabasgāzes pārvades pakalpojuma tarifi. Pārrobežu pārvades sistēmas pakalpojuma bāzes tarifs bija noteikts par 1000 m³ dabasgāzes pārvadīšanu 100 km attālumā, un pārvades sistēmas pakalpojuma bāzes tarifs Latvijas lietotājiem – par 1000 m³ dabasgāzes pārvadīšanu.

13. Regulā Nr.715/2009 ietvertais regulējums un Metodikā paredzētie tarifu noteikšanas principi būtiski atšķiras no tarifu noteikšanas principiem, kas noteikti Regulatora 2008.gada 6.februāra lēmumā Nr.37 „Dabasgāzes pārvades pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika”, un paredz šādas prasības, kuras Regulators vērtēja Tarifu projekta izskatīšanas gaitā.

13.1. No Metodikas 2.6., 2.8. un 7.punkta izriet, ka dabasgāzes pārvades sistēmas ieejas punkta prognozētā dienas vidējā jauda un izejas punkta prognozētā dienas vidējā jauda ir trīs iepriekšējo kalendāro gadu dienas vidējā izmantotā jauda. Ja aprēķinātā ieejas punkta vai izejas punkta prognozētā dienas vidējā jauda tiek koriģēta, sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu iesniedz attiecīgu pamatojumu.

13.2. Metodikas 11.punkts noteic, ka tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas veido pārrobežu pārvades sistēmas un reģionālās apgādes pārvades sistēmas kapitāla izmaksas, ekspluatācijas izmaksas un nodokļi, kas attiecināmi uz pārrobežu un reģionālās apgādes pārvades sistēmu. Savukārt no Metodikas 38.punkta izriet, ka sistēmas operators plānotās kopējās izmaksas iedala pārrobežu pārvades sistēmas izmaksās un reģionālās apgādes pārvades izmaksās. Metodikas 13.punkts noteic, ka sistēmas operators veido tādu kapitāla izmaksu uzskaiti, kas dod precīzu un nepārprotamu priekšstatu par pārrobežu pārvades sistēmas kapitāla un reģionālās apgādes pārvades sistēmas kapitāla izmaksām. Sistēmas operators skaidrojumu par pielietoto kapitāla izmaksu attiecināšanas metodi iesniedz vienlaikus ar tarifu projektu.

13.3. Atbilstoši Metodikas 34.punktam un likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantam AS „Conexus Baltic Grid” dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi aprēķināti, pamatojoties uz nepieciešamajiem ieņēmumiem no dabasgāzes pārvades sistēmas jaudas rezervēšanas pakalpojuma, kuriem jāsedz tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas, kas nepieciešamas jaudas

rezervēšanas pakalpojuma efektīvai sniegšanai, nodrošinot sabiedriskā pakalpojuma rentabilitāti.

13.4. Metodikas 40.punkts paredz, ka ieejas punkta no dabasgāzes krātuves un izejas punkta uz dabasgāzes krātuvi izmaksu pārdales koeficientu starp pārvades sistēmu un izejas punktu Latvijas lietotāju apgādei, kā arī ieejas punkta no dabasgāzes krātuves un izejas punkta uz dabasgāzes krātuvi tarifiem piemērojamo atlaidi nosaka sistēmas operators. Sistēmas operators noteiktā pārdales koeficienta un atlaides lieluma pamatojumu iesniedz vienlaikus ar tarifu projektu.

13.5. Saskaņā ar Metodikas 48.punktu sistēmas operators tarifu projektā izmantoto reizinātāju lieluma ekonomisko pamatojumu, ņemot vērā sistēmas operatora pienākumu nodrošināt pārvades sistēmas efektīvu izmantošanu rezervēšanas pakalpojuma sniegšanai un kopējo jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksu segšanu, iesniedz reizē ar tarifu projektu.

14. Ievērojot minēto, Tarifu projekts nav salīdzināms ar AS „Latvijas Gāze” 2008.gada tarifu projektu, attiecībā uz kuru Regulators 2008.gada 24.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.247 „Par akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” dabasgāzes apgādes tarifiem”.

15. AS „Conexus Baltic Grid” pilnvarotais pārstāvis uz Regulatora padomes 2017.gada 13.jūlija sēdi neieradās.

16. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotāja – akciju sabiedrības „Latvenergo”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003032949, juridiskā adrese: Pulkveža Brieža iela 12, Rīga, LV-1010 (turpmāk – AS „Latvenergo”), pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes 2017.gada 13.jūlija sēdē norādīja, ka jāņem vērā būtisks apstāklis tarifu noteikšanā atļaujas izsniegšanas gadījumā. Nosakot tarifus saīsinātā procedūrā, nenotiek kvalitatīvs sabiedriskās uzklauššanas process, taču sabiedrisko pakalpojumu lietotāju uzklauššana ir ļoti svarīga un nepieciešama, jo šādā veidā Regulatoram ir iespēja saņemt informāciju par sabiedrisko pakalpojumu lietotāju viedokli un interesēm. Bieži vien tieši uzklauššanas sanāksmē paustie viedokļi ir par pamatu tarifu projekta precizēšanai. Turklāt jāņem vērā, ka saīsinātā tarifu noteikšanas procesā izvērstā tarifu iekļaujamo izmaksu vērtēšana ir ierobežota. AS „Latvenergo” ieskatā, atļaujas izsniegšana būtu iespējama, ja vērtības, kuras ietekmē tarifu apmēru, būtu matemātiski precīzi pārbaudāmas.

Regulators secina:

1. No likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta otrās, septītās un trīspadsmitās daļas izriet, ka sabiedriskā pakalpojuma tarifu aprēķina projekta izvērtēšanai un lēmuma pieņemšanai ir noteikts 120 dienu termiņš. Minētais norāda, ka, likumdevēja ieskatā, tarifu aprēķina projekta izvērtēšana ir komplicēts process, kas pieprasa speciālu regulējumu, atkāpjoties no Administratīvā procesa likuma 64.pantā noteiktā vispārīgā administratīvā akta izdošanas termiņa.
2. No Metodikas 71.2.apakšpunkta izriet, ka gadījumā, ja Regulators ir devis atļauju, Regulatoram ir pienākums 21 dienas laikā pēc tarifu saņemšanas izvērtēt iesniegto tarifu atbilstību Metodikai un iesniegto tarifu ekonomisko pamatojumu. Tādējādi, izdodot atļauju, tiek ievērojami saīsināts likumdevēja noteiktais tarifu izvērtēšanas termiņš.
3. Ievērojot likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 5.pantu un 7.panta pirmo daļu, Regulators kā uzraugošā iestāde ir atbildīga par tarifu atbilstību gan Regulatora noteiktajai tarifu aprēķināšanas metodikai, gan likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantam neatkarīgi no tā, kādā procesuālā kārtībā ir noteikti tarifi.¹
4. Ievērojot minēto tiesisko regulējumu, izdodot atļauju, Regulatoram ir jāgūst pārliecība par to, ka Regulatoram būs pietiekama un pamatota informācija un Regulators spēs izvērtēt AS „Conexus

¹ Skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013.gada 31.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-127/2013 12.punktu.

Baltic Grid” noteikto dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu atbilstību Metodikai un iesniegto tarifu ekonomisko pamatojumu 21 dienas laikā. Tas nozīmē, ka tarifu aprēķinam, kā arī tarifos iekļaujamajām izmaksām ir jābūt pietiekami skaidrām un prognozējamām, lai atļaujas izsniegšana atbilstu likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1. un 5.pantā definētajiem mērķiem un lai Regulatoram, piemērojot saīsināto vērtēšanas periodu, būtu iespēja pārliecināties, kā arī uzņemties atbildību par to, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja aprēķinātie tarifi atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām.

5. Tarifu vērtēšanas process sevī ietver liela apjoma izmaksu pamatojošo dokumentu izvērtēšanu, lai pārbaudītu, vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs tarifu projektā ir iekļāvis tikai tehnoloģiski un ekonomiski pamatotās izmaksas, kas nepieciešamas efektīvai attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai. Minētā ietvaros Regulatoram, cita starpā, jāveic nepieciešamo pamatlīdzekļu izvērtējums, jāpārbauda tarifu projekta matemātisko aprēķinu pareizība, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja veikto pieņēmumu un prognožu pamatotība, izvēlētais kapitāla izmaksu attiecināšanas metodes pamatotība, kā arī citi apstākļi un informācija, kurai ir ietekme uz sabiedriskā pakalpojuma tarifu apmēru.
6. Ņemot vērā Metodikā paredzētos tarifu noteikšanas principus, kas atšķiras no Regulatora 2008.gada 6.februāra lēmumā Nr.37 „Dabasgāzes pārvades pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika” noteiktajiem, Regulators secina, ka dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu projekta sagatavošanas un izvērtēšanas process ir būtiski mainījies un kļuvis ievērojami komplicētāks. Sistēmas operatoram jāsaņem un Regulatoram jāizvērtē visaptverošs skaidrojums par kopējām jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksām, kuras jāsedz no ieņēmumiem, piemērojot tarifus, kā arī jāveic izmaksu attiecināšanas vērtējums uz pārrobežu pārvades sistēmu un reģionālo pārvades apgādes sistēmu. Tāpat tarifu noteikšanas procesā ir jāvērtē AS „Conexus Baltic Grid” izmantotais izmaksu attiecināšanas modelis, kā arī prognozētā pārvadītās dabasgāzes apjoma pamatotība.

Papildus Regulators norāda, ka ar Lēmumu apstiprinātie dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi ir noteikti vienam tarifu pārskata ciklam, kura ilgums, ievērojot Metodikas 3.punktu, ir viens gads. Tādējādi, vienīgi noslēdzoties konkrētajam tarifu pārskata ciklam, būs iespējams pārbaudīt, cik precīzas bija AS „Conexus Baltic Grid” Tarifu projekta aprēķinā iekļautās izmaksu un apjoma prognozes. Tāpat jāņem vērā, ka, aprēķinot dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus nākamajam tarifu pārskata ciklam, AS „Conexus Baltic Grid” pirmo reizi iesniegs aprēķinu un izvērtējumu par nepieciešamo ieņēmumu noteikšanu un izpildi pie apstākļiem, kuros dati par prognožu faktisko izpildi būs pieejami tikai par nepilnu gadu, jo ar Lēmumu apstiprinātie dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi stājas spēkā 2017.gada 1.jūlijā.

Minētie apstākļi norāda uz nepieciešamību Regulatoram tarifu noteikšanas procesa ietvaros veikt rūpīgu un detalizētu analīzi, kuru nav iespējams veikt saīsinātā tarifu noteikšanas procesā.

7. AS „Conexus Baltic Grid” Vēstulē ietvertā norādī par to, ka ieņēmumu griestu noteikšanas princips un komersanta pienākums iesniegt Regulatoram tā noteikto informāciju atbilstoši Noteikumiem par informācijas sniegšanu nodrošina Regulatoru ar informācijas kopumu, kas detalizēti raksturo sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas ekonomiskos rādītājus, Regulators atzīst par nepamatotu.

Regulators norāda, ka saskaņā ar Metodikas 11.punktu tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas veido pārrobežu pārvades sistēmas un reģionālās apgādes pārvades sistēmas kapitāla izmaksas, ekspluatācijas izmaksas un nodokļi, kas attiecināmi uz pārrobežu un reģionālās apgādes pārvades sistēmu. Tādējādi Regulatoram, vērtējot AS „Conexus Baltic Grid” noteikto tarifu pamatotību, jāpārliecinās, ka tarifos ir ietvertas tādas izmaksas, kas ir tieši saistītas ar efektīvu attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas nodrošināšanu un atbilst minētajiem kritērijiem. Savukārt Noteikumos par informācijas sniegšanu ir ietverta standartizēta informācija par sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbību, kas nav atzīstama par pietiekamu, lai Regulators gūtu pārliecību par sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja tarifu pamatotību. Noteikumu par

informācijas sniegšanu 37.punkts attiecībā uz dabasgāzes pārvadi nodrošina Regulatoru ar informāciju par pārvades sistēmas investīciju plānu un tā izpildi, informāciju par pārskata gada tehniskajiem un operatīvajiem rādītājiem, kā arī informāciju par dabasgāzes zudumu samazināšanu un dabasgāzes zudumu samazināšanas plāna izpildi. Šāda informācija nesniedz pilnīgu priekšstatu par to, kādas izmaksas AS „Conexus Baltic Grid” iekļauj tarifu aprēķinā, un tādējādi būtiski neatvieglo AS „Conexus Baltic Grid” aprēķināto tarifu izvērtēšanas procesu.

Tāpat arī AS „Conexus Baltic Grid” norāde par ieņēmumu griestiem nedod pamatu uzskatīt, ka noteiktie tarifi ir aprēķināti atbilstoši Metodikai. Ieņēmumu griestu noteikšana nenožīmē, ka līdz to sasniegšanai visas izmaksas, kuras iekļautas tarifu aprēķinā, ir pamats uzskatīt par pamatotām. Līdz ar to arī ieņēmumu griestu noteikšana pati par sevi nepadara AS „Conexus Baltic Grid” tarifu aprēķināšanas procesu par pietiekami skaidru un prognozējamu, lai to būtu iespējams veikt saīsinātā tarifu noteikšanas procesā.

8. Regulators atzīst par nepamatotu AS „Conexus Baltic Grid” Vēstulē ietverto norādi par regulējošās vides nenoteiktību. Regulatora ieskatā, regulējošās vides nenoteiktību varētu radīt nemitīgas normatīvā regulējuma izmaiņas, kas apgrūtina spēju pielāgoties mainīgiem tiesiskajiem apstākļiem. Tomēr izvērtējamās apstākļos tiesiskais regulējums ir skaidri noteikts un ir nemainīgs – grozījumus saistībā ar dabasgāzes tirgus atvēršanu Enerģētikas likumā likumdevējs pieņēma jau 2016.gada 11.februārī, savukārt Metodiku Regulators pieņēma 2016.gada 28.novembrī, t.i., vairāk nekā četrus mēnešus pirms Enerģētikas likuma pārejas noteikumu 54.punktā noteiktā termiņa. Ievērojot minēto, Regulatora ieskatā, AS „Conexus Baltic Grid” bija savlaicīgi zināmas tiesiskā regulējuma izmaiņas, kā arī zināmi tarifu noteikšanas principi. Tāpat jāņem vērā, ka tarifos iekļaujamo izmaksu princips palika nemainīgs – tarifu projektā iekļauj sistēmas operatora tehniski un ekonomiski pamatotas izmaksas, kas nepieciešamas pārvades sistēmas pakalpojuma efektīvai sniegšanai. Lai gan tiesiskais regulējums ir nemainīgs, izvērtējamās apstākļos liela nozīme ir faktiskajiem ar dabasgāzes tirgu saistītajiem apstākļiem – gaidāmo dabasgāzes tirgus dalībnieku darbību un tirgus attīstības tendencēm, kurām var būt būtiska ietekme uz dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanas izmaksām. Regulators vērš uzmanību, ka pilnībā atvērts dabasgāzes tirgus Latvijā sāka darboties no 2017.gada 3.aprīļa. Līdz brīdim, kad beigsies saistībā ar dabasgāzes tirgus atvēršanu uzsāktais izmaiņu process un dabasgāzes tirgus darbība nostabilizēsies, nepieciešama Regulatora īstenota dabasgāzes tirgus darbības un tarifu aprēķinā AS „Conexus Baltic Grid” izmantoto pieņēmumu par tirgus darbību rūpīga analīze, lai lietotāju maksājumi segtu tikai tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanas izmaksas.
9. Attiecībā uz AS „Conexus Baltic Grid” norādi par nepieciešamību tarifu vērtēšanas procesa ietvaros vairākkārt koriģēt Tarifu projektu atbilstoši faktiskajiem pārvades sistēmas noslodzes datiem Regulators norāda turpmāk minēto. Metodikas 2.6. un 2.8.apakšpunkts paredz, ka ieejas punkta prognozētā dienas vidējā jauda un izejas punkta prognozētā dienas vidējā jauda ir ieejas punkta vai izejas punkta trīs iepriekšējo kalendāro gadu dienas vidējā izmantotā jauda (kWh/d). Savukārt Metodikas 7.punkts noteic, ka sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu iesniedz pamatojumu, ja aprēķinātā ieejas punkta vai izejas punkta prognozētā dienas vidējā jauda tiek koriģēta. Nepieciešamība tarifu projekta izvērtēšanas laikā koriģēt pārvades sistēmas noslodzes datus liecina par grūtībām AS „Conexus Baltic Grid” atvērtā tirgus apstākļos veikt pietiekami precīzas prognozes, kas vēl jo vairāk norāda uz Regulatora iesaistes nepieciešamību tarifu noteikšanas procesā, veicot ar dabasgāzes tirgus darbību un attīstību saistīto mainīgo apstākļu detalizētu analīzi.
10. Regulators piekrīt AS „Conexus Baltic Grid” norādei, ka mainīgos tirgus apstākļos ir svarīgi nodrošināt maksimāli efektīvu tarifu noteikšanu, tuvinot tarifu aprēķinos izmantoto informāciju un prognozes faktiskajiem sistēmas noslodzes rādītājiem, tomēr vienlīdz būtiski ir nodrošināt lietotāju interešu aizsardzību – iespēju saņemt sabiedriskos pakalpojumus par tarifiem, kas atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām. Tā kā Tarifu projekta izskatīšanas gaitā

Regulatoram bija nepieciešams vairākkārt pieprasīt no AS „Conexus Baltic Grid” liela apjoma papildu informāciju un dokumentus, kā arī to, ka, lai izvērtētu Tarifu projekta atbilstību normatīvo aktu prasībām, bija nepieciešami vairāk kā četri mēneši, turklāt Tarifu projekts tā izskatīšanas procesā tika precizēts, Regulators secina, ka Tarifu projektā iekļaujamo izmaksu ietekmējošie faktori var mainīties Tarifu projekta izvērtēšanas procesa ietvaros. Pastāvot šādiem apstākļiem, Regulatoram nav pārliecības, ka atļaujas izsniegšana veicinās efektīvu tarifu noteikšanu un garantēs ātrāku tarifu stāšanos spēkā, ievērojot Metodikas 71.4.apakšpunktā ietvertās Regulatora tiesības atsaukt tarifu spēkā stāšanos. Turklāt jāņem vērā, ka arī bez atļaujas izsniegšanas lēmumu par tarifu projekta apstiprināšanu ir iespējams pieņemt īsākā termiņā, nekā ir noteikts likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta otrajā un septītajā daļā, ja vien tarifu projektā un tarifus veidojošo izmaksu pamatojuma dokumentos ir pietiekamas ziņas objektīvai aprēķināto tarifu projekta apstiprināšanai.

11. Regulatoram, izvērtējot atļaujas izsniegšanu, ir saistoši Administratīvā procesa likuma 4.panta pirmajā daļā noteiktie vispārējie tiesību principi, tostarp minētā likuma 7.pantā nostiprinātais tiesiskuma princips un 13.pantā nostiprinātais samērīguma princips. Viens no tiesiskuma principa aspektiem norāda uz iestādes pienākumu īstenot tai tiesību normās piešķirto publisko varu atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim. Savukārt, izmantojot samērīguma principu, tiesību norma tiek piemērota atbilstoši attiecīgajam gadījumam. Samērīgums ir vislabākais līdzeklis, kā izvērtēt un sabalansēt sabiedrības un privātpersonas intereses. Ievērojot šā lēmuma konstatējošās daļas 11. – 14.punktā, kā arī secinot šās daļas 4. – 10.punktā norādīto un izvērtējot faktiskos apstākļus saskaņā ar minētajiem vispārējiem tiesību principiem, Regulators secina, ka pamats izsniegt AS „Conexus Baltic Grid” atļauju būtu gadījumā, ja tarifu un to veidojošo izmaksu noteikšanas un vērtēšanas process būtu pietiekami skaidrs un prognozējams. Izvērtējamajos apstākļos nav iespējams gūt pārliecību par to, vai tarifus veidojošās izmaksas un to ietekmējošo faktoru prognozes būs pietiekami pamatotas un cik būtiskas būs paredzamo izmaksu apmēra izmaiņas tarifu pārskata ciklā. Līdz ar to ir nepieciešama Regulatora iesaiste AS „Conexus Baltic Grid” dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu noteikšanas procesā un, Regulatora ieskatā, izvērtējamajos apstākļos izsniegt AS „Conexus Baltic Grid” atļauju nav pamata.

Pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1., 5.pantu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu, 9.punktu un otro daļu, Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹ daļu, Administratīvā procesa likuma 55.panta 1.punktu un 66.panta pirmo daļu,

padome nolēmj:

neizsniegt akciju sabiedrībai „Conexus Baltic Grid” atļauju pašai noteikt dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētājs

R.Irkliis